

Тематичний план лекційних занять

Тема 1. Культурно-історичні передумови виникнення соціальної педагогіки

Соціальна педагогіка в працях німецьких педагогів. Розвиток соціальної педагогіки в Україні. Милосердя та добродійність як культурно-історичні традиції соціальної педагогіки. Радянська система соціального забезпечення дітей: колонії С.Т. Шацького та А.С. Макаренка.

Тема 2. Соціальна педагогіка як наука та сфери її практичної діяльності

Соціальна педагогіка як галузь наукового пізнання. Соціальна педагогіка в системі наук про людину. Взаємозв'язок соціальної педагогіки з педагогікою та соціологією. Об'єкт, предмет та основні проблеми дослідження соціальної педагогіки. Сім'я, освіта, релігія та культура – основні інститути соціалізації дитини. Взаємозв'язок соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Тема 3. Особистість як предмет виховання. Сутність виховання як педагогічного процесу

Поняття про особистість, її розвиток та формування. Теорії розвитку особистості. Діяльнісно-особистісна концепція виховання. Виховання як спеціально організований педагогічний процес. Закономірності виховання.

Тема 4. Соціальне середовище і вікові та індивідуальні особливості розвитку дітей

Поняття „соціальне середовище”, „соціальний статус”, „соціальна роль”. Місце виховання та самовиховання в процесі соціалізації. Середовищна адаптація в дошкільному віці. Середовищна адаптація в молодшому шкільному віці. Середовищна адаптація в підлітковому віці. Середовищна адаптація в старшому шкільному віці.

Тема 5. Поняття норми і відхилення в соціальній педагогіці. Категорії та принципи соціальної педагогіки

Значення понять „норма” та „відхилення від норми” в соціальній педагогіці. Вплив стану здоров'я та відхилень у здоров'ї дитини на

процес її розвитку. Соціальні норми та відхилення від них. Роль психолого-медико-педагогічних комісій у діагностиці відхилень від норми.

Система категорій та понять у науці. Категоріальний взаємозв'язок педагогіки та соціальної педагогіки. Сутність понять „принцип” і „правило” в науці. Принцип природовідповідності, його призначення та правила реалізації. Принцип культуровідповідності. Принцип гуманізму.

Тема 6. Девіація як соціально-педагогічна проблема. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми девіантної поведінки

Передумови девіації дітей у підлітковому віці. Типові прояви відхилення поведінки в підлітків. Девіантна, делінквентна та кримінальна поведінка підлітків: загальні ознаки та відмінності.

Профілактика та реабілітація – основні види соціально-педагогічної діяльності з дітьми девіантної поведінки. Основні підходи до діяльності з дітьми девіантної поведінки: інформаційний, медико-біологічний, соціально-психологічний, соціально-педагогічний.

Тема 7. Алкоголізм та наркоманія як прояв девіантної поведінки дітей

Дитячий алкоголізм як соціально-педагогічна проблема. Причини і наслідки дитячого алкоголізму. Рівні розвитку алкогольної залежності в дітей. Профілактика дитячого алкоголізму: зміст, методи, форми роботи соціального педагога.

Підліткова наркоманія як соціально-педагогічна проблема. Особливості підліткової наркоманії. Причини та наслідки підліткової наркоманії. Стадії розвитку. Профілактика дитячої наркоманії: зміст, методи, форми роботи соціального педагога.

Тема 8. Проституція як прояв девіантної поведінки дітей. Статеве виховання

Дитяча проституція як соціально-економічна проблема. Особливості дитячої проституції: причини та наслідки. Фактори, які стримують розвиток проституції. Статеве виховання: дошкільний, молодший шкільний, підлітковий, старший шкільний вік.

Тема 9. Злочинність як форма прояву девіантної поведінки дітей. Соціально-педагогічна діяльність з неповнолітніми правопорушниками

Злочинність неповнолітніх як соціально-педагогічна проблема. Причини та наслідки злочинності неповнолітнього засудженого.

Система спеціальних навчально-виховних закладів для неповнолітніх правопорушників: спеціальні загальноосвітні школи, спеціальні професійні училища, виховні колонії. Мета, завдання і особливості роботи спеціальних навчально-виховних закладів.

Соціально-педагогічна профілактика правопорушень неповнолітніх. Засоби соціальної реабілітації неповнолітніх правопорушників.

Тема 10. Соціально-педагогічна робота з дітьми-інвалідами та талановитими дітьми

Характеристика дітей з обмеженими можливостями. Проблеми шкільної дезадаптації (соціального, медичного, психологічного та педагогічного характеру). Супровід і підтримка розвитку дітей.

Обдарована дитина. Критерії обдарованості. Виховання та навчання обдарованих дітей.

Тема 11. Соціально-педагогічна робота з дітьми, які залишилися без піклування батьків

Поняття „піклування”, „діти-сироти”. Історія піклування і догляду дітей в Україні. Піклування над сиротами в сучасних умовах. Соціально-педагогічна робота з прийомними сім'ями. Соціально-педагогічна робота в закладах державного піклування.

Тема 12. Сімейне виховання. Робота соціального педагога із сім'єю

Основні функції сім'ї. Типи сімей та особливості їх функціонування. Роль батьків у вихованні. Місце спілкування в сімейному вихованні. Батьківська любов та незалежність дитини. Вплив батьківської сім'ї на формування моделі шлюбу в сучасній молоді. Проблеми сучасного сімейного виховання. Робота соціального педагога із сім'єю. Соціальний статус сім'ї, її типологія. Форми соціально-педагогічної допомоги сім'ї.

Тема 13. Загальні методи та засоби виховання

Поняття „метод”, „прийом”, „засіб”. Методи виховання: переконання, позитивного прикладу, вправ, заохочення та покарання, вимог та контролю, переключення.

Тема 14. Виховання свідомої дисципліни. Виховання в колективі і через колектив

Теоретико-методичні підходи при вихованні свідомої дисципліни. Поняття „порушення норм поведінки” та „порушення дисципліни”. Методи формування свідомої дисципліни.

Теоретичні основи колективного виховання. Сутність виховного колективу. Структура виховного колективу. Закон руху колективу. Педагогіка паралельної дії. Розвиток традицій колективного життя.

Тема 15. Основні напрями виховання

Місце морального виховання у всебічному розвитку особистості. Потенціал естетичного виховання. Значення трудового виховання в становленні особистості. Фізичне виховання. Засоби та методи фізичного виховання.